

Sygn. akt III AUa 535/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSO del. Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Emilia Romanik

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2012 r. w Gdańsku

sprawy L. M.

przeciwko

Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lutego 2012 r. sygn. akt VI U 2892/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 535/12

UZASADNIENIE

Ubezpieczony L. M. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 30.09.2011r., którą pozwany organ emerytalny odmówił mu przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. wobec nieudokumentowania 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 01.01.1999r. W uzasadnieniu skarżący wskazał, iż spełnił wszystkie wymagane prawem warunki do nabycia emerytury.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 10.02.2012r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił decyzję ZUS i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 11.10.2011r.(pkt 1) oraz stwierdził, iż pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt 2). Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony urodzony dnia (...), w dniu 13.09.2011r. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury.

Decyzją z dnia 30.09.2011r. pozwany ZUS odmówił skarżącemu przyznania emerytury z powołaniem na przepis art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Pozwany uznał, że ubezpieczony udowodnił na dzień 01.01.1999r. 30 lat 3 miesiące i 24 dni okresów ubezpieczenia. Do stażu pracy w warunkach szczególnych pozwany nie uwzględnił okresów:

- od 03.02.1972r. do 30.06.1978r. udokumentowanego świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 23.03.2001r. wystawionego przez E. spółkę akcyjną,

- od 02.09.1980r. do 31.05.1990r. udokumentowanego świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 29.09.1998r. wystawionego przez Spółdzielnię Pracy Usług (...),

bowiem w wymienionych dokumentach pracodawca nie wskazał wykazu, działu i punktu zrządzenia resortowego, w którym właściwy dla danego resortu minister ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska, na których wykonywane były prace w szczególnych warunkach, ponadto wskazany charakter pracy i zajmowane stanowiska pracy są niezgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.

Sąd Okręgowy powołał przepis art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS normujący przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Wyjaśnił, iż ubezpieczony spełnił wymagane ww. przepisem następujące warunki – nie pozostaje w zatrudnieniu, nie jest członkiem OFE, osiągnął ponad 30 lat okresów ubezpieczenia.

Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony w okresie od 03.02.1972r. do 06.04.1979r. pracował w Zakładach Radiowych (...) w B. (późniejsza nazwa (...) spółka akcyjna), w tym w okresie od 03.02.1972r. do 30.06.1978r. jako kontroler techniczny wyrobów. Praca polegała na mierzeniu parametrów elektrycznych radioodbiorników z bieżącej produkcji i w związku z wprowadzaniem i wdrażaniem nowych uruchomień przez konstruktora oraz zmianami technologicznymi, która wymagały sprawdzenia, czy odbiornik spełnia założone parametry. Praca odbywała się w tzw. klatce F. odizolowanej od warunków zewnętrznych z wykorzystaniem generatorów indukcyjnych wysokiej częstotliwości, które stanowiły źródło promieniowania elektromagnetycznego, którego zakres – w świadectwie pracy w szczególnych warunkach wystawionego w dniu 23.03.2001r. przez (...) s.a. w B. – określono na od 0,1 do 300 Mhz w strefie zagrożeń.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż charakter pracy ubezpieczonego, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach osobowych L. M., w których zajmowane przez niego stanowisko określono jako kontroler jakości wyrobów pomiarów elektrycznych oraz na podstawie wiarygodnych, w jego ocenie, zeznań świadków – pracowników Zakładów Radiowych (...) – J. B. i J. S.. Świadczenie opisali dokładnie warunki, w jakich odbywała się praca ubezpieczonego „z którą mieli kontakt” (świadek J. B. okresowo jako mistrz na wydziale montażu radioodbiorników w Zakładzie nr (...), świadek J. S. stały jako kontroler jakości pracujący w klatce F..

W ocenie Sądu I instancji, charakter pracy ubezpieczonego, może więc być zakwalifikowany, jak to określił skarżący, jako praca operatora generatorów indukcyjnych wysokiej częstotliwości i jako taka należy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, o których mowa w wykazie A dział XIV pkt 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Podobny też był, zdaniem Sądu I instancji, charakter zatrudnienia wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy i Usług (...) w B. w czasie od 02.09.1980r. do 31.05.1990r. potwierdzony świadectwem pracy z

dnia 29.09.1998r. i zaświadczeniem o pracy w szczególnych warunkach z dnia 29.09.1998r. W świadectwach tych stwierdzono, że ubezpieczony na stanowisku monter RTV wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy uruchamianie, strojenie, legalizację urządzeń w polu elektromagnetycznym od 0,1 do 11 Mhz.

Sąd Okręgowy wskazał także, że z zeznań ubezpieczonego wynika, że jego praca polegała na przestrajaniu, dostarczanych przez Spółdzielnię, której był członkiem, radioodbiorników prowadzonych z zagranicy w zakresie pasma (...) do częstotliwości obowiązującej w Polsce. Była to praca przy użyciu generatora i anteny pętlowej, podobnie jak w Zakładach (...). Dokumenty znajdujące się w aktach osobowych, w których stanowisko ubezpieczonego określa się jako elektromechanik nie zawierają dokładnego określenia charakteru jego pracy, ale zawierają odwołanie się do wieloletniej praktyki zawodowej i potwierdzają uzyskanie przez skarżącego świadectwa ukończenia (w 1985r.) kursu metrologicznego w zakresie sprawdzania elektrycznych przyrządów wskazówkowych i cyfrowych, co uwiarygodnia twierdzenia L. M. o charakterze jego pracy, w której posługiwał się przyrządami, które po odbyciu przez niego kursu mogła Spółdzielnia legalizować we własnym zakresie.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony wykazał, iż pracował w szczególnych warunkach ponad 15 lat - od 03.02.1972r. do 30.06.1978r. w Zakładach Radiowych i od 02.09.1980r. do 31.05.1990r. w Spółdzielni (...) i tym samym spełnione zostały wszystkie warunki wymagane dla nabycia przez niego prawa do emerytury.

Wobec powyższego, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił decyzję ZUS i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od osiągnięcia 60 roku życia.

Sąd I instancji wyjaśnił także, że ponieważ charakter pracy ubezpieczonego wymagał przeprowadzenia postępowania dowodowego, w jego ocenie, organ emerytalny nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust 1a ustawy emerytalnej).

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ emerytalny zaskarżając go w całości i domagając się zmiany wyroku i oddalenia odwołania ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Jednocześnie pozwany wniósł o zasądzenie na jego rzecz od ubezpieczonego kosztów postępowania. Organ emerytalny zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2, § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Pozwany zarzucił, że Sąd Okręgowy niezasadnie do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył ubezpieczonemu okres zatrudnienia w Spółdzielni (...) w okresie od 02.09.1980r. do 31.05.1990r., bowiem L. M. był członkiem tej spółdzielni. Powołując się na orzecznictwo sądowe oraz przepis art. 2 pkt 2 dekretu z dnia 04.03.1973r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin, organ emerytalny wskazał, iż przyjęcie pracownika przez spółdzielnię pracy w poczet członków powoduje rozwiązanie pracowniczego i nawiązanie spółdzielczego stosunku pracy. Członek spółdzielni świadczy pracę na jej rzecz w ramach członkostwa a nie na podstawie stosunku pracy. Niedopuszczalna jest żadna wykładnia rozszerzająca pojęcia pracowników dla skorzystania z wcześniejszej emerytury.

W konsekwencji, w ocenie pozwanego, ubezpieczony nie wykazał, iż legitymuje się wymaganym 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, a tym samym nie spełnia przesłanki z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji. W jego ocenie Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlega uwzględnieniu w sposób skutkujący uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, jednak z innych przyczyn niż w niej wyrażonych.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy ubezpieczony L. M. na dzień 01.01.1999r. posiadał, wymagany przepisem art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. (Dz.U. nr 153/2009r. poz. 1227 ze zm. – dalej: „ustawa”), 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach. Niesporne było, iż wnioskodawca spełnił pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury w oparciu o powołane wyżej przepisy tj. osiągnął wiek emerytalny 60 lat, nie pozostaje w stosunku pracy, nie jest członkiem OFE, na dzień 01.01.1999r. posiadał ponad 25 letni ogólny staż ubezpieczeniowy.

Stosownie do przepisu art. 32 ust 4 w związku z art. 184 ust 1 ustawy, wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których pracownikowi przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, przez które należy rozumieć przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (..) (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zm. – dalej: „rozporządzenie”).

Pracami w warunkach szczególnych uprawniającymi do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym są wyłącznie prace na stanowiskach wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. – w wykazach A i B (§ 1 ust 1 rozporządzenia). Cechą niezbędną dla uznania danego zatrudnienia za wykonywane w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia, jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku - § 2 ust 1 rozporządzenia.

Pozwany zakwestionował zasadność uwzględnienia przez Sąd Okręgowy do stażu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonego okresu od 02.09.1980r. do 31.05.1990r., argumentując zarzut tym, że L. M. był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) na podstawie spółdzielczej umowy o pracę (vide. umowa z dnia 02.09.1980r. w aktach osobowych ubezpieczonego). Zarzut ten nie jest trafny.

Brzmienie przepisu art. 32 ust 1 w związku z art. 184 ust 1 pkt 1 ustawy, nie pozostawia wątpliwości, iż z prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym mogą skorzystać wyłącznie pracownicy i to tylko ci, którzy legitymowali się co najmniej 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Definicję ustawową pracownika zawiera przepis art. 2 kodeksu pracy, stosownie do którego pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Przez spółdzielczą umowę o pracę pomiędzy spółdzielnią pracy a jej członkiem nawiązuje się stosunek pracy – art. 77 § 1 kp. Powołany przez pozwanego w apelacji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.05.1999r. I PKN 677/98 (OSNAPiUS nr 14/2000 poz. 537), zgodnie z którym przyjęcie pracownika spółdzielni pracy w poczet jej członków powoduje rozwiązanie pracowniczego i nawiązanie spółdzielczego stosunku pracy, nie podważa w żaden sposób, wynikającego z art. 2 kp dla ubezpieczonego, statusu pracownika. W konsekwencji, nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego, iż okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez członka spółdzielni pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę podlega zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych uprawniającego do emerytury w oparciu o przepis art. 184 w związku z art. 32 ustawy.

Powołany przez pozwanego w apelacji przepis dekretu z dnia 04.03.1976r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz.U. nr 10/1976r. poz. 54 ze zm.) nie ma zastosowania w konkretnej sprawie, gdyż ubezpieczony nie był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej, a członkiem spółdzielni pracy. Utożsamianie członkostwa w tych obu – różnych – podmiotach nie jest uprawnione. Spółdzielnie pracy, mają za przedmiot działalności prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków (art. 181 ustawy z dnia 16.09.1982r. – Prawo spółdzielcze tj. Dz.U. 188/2003 poz. 1848 ze zm.) i mają obowiązek pozostawania ze swoimi członkami w stosunku pracy (art. 182 § 1 zd.1). Natomiast podstawą świadczenia pracy przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną (art. 138 i nast.) nie stanowi „spółdzielczy” stosunek pracy, ale cywilnoprawny stosunek członkostwa z taką spółdzielnią. Wynika to wprost z art. 155 § 1 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym zdolny do pracy członek spółdzielni ma

prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni oraz z art. 157 tego Prawa, w myśl którego spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21.10.2009r. I UK 115/09 Lex nr 558571). W konsekwencji do okresu pracy szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie wlicza się okresu pracy wykonywanej w ramach członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej (zob. wyrok SN z dnia 21.10.2009r. op.cit wyrok NSA w Łodzi z dnia 20.03.2003r. II SA/Łd 227601 Lex nr 80130, wyrok SA we Wrocławiu z dnia 01.02.2012r. III AUa 1547/11 Lex nr 1115422, postanowienie SN z 19.02.2012r. I UK 325/11 Lex nr 1125267).

Rację ma natomiast apelujący, iż Sąd I instancji naruszył prawo materialne, a tym samym nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd Okręgowy nie wyjaśnił bowiem znaczenia przedmiotowego „prac narażających na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000MHz w strefie zagrożenia” wymienionych w wykazie A dział XIV „prace różne” poz. 4 załącznika do rozporządzenia, które to prace, w jego ocenie wykonywał ubezpieczony w spornych okresach.

Co należy rozumieć przez pojęcie „strefa zagrożenia” wyjaśniały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.05.1972r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne w zakresie mikrofalowym (Dz.U nr 21/1972r. poz. 153 – obowiązujące w okresie od 08.06.1972r. do 24.07.2001r. – dalej: „rozporządzenie z 1972”) oraz rozporządzenia Ministrów Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 19.02.1977r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne w zakresie od 0,1 MHz do 300 MHz (Dz.U. nr 8/1977r. poz. 33 ze zm. – obowiązujące w okresie od 01.06.1977r. do 24.07.2001r. – dalej: „rozporządzenie”).

Rozporządzenie z 25.05.1972r. dotyczyło bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne z zakresu od 300 MHz do 300.000 Mhz, w szczególności przemysłowych urządzeń grzejnych, urządzeń radiokomunikacyjnych, urządzeń radiolokacyjnych, radionawigacyjnych, fizykoterapeutycznych i diagnostycznych (§§ 1 i 2).

Rozporządzenie z dnia 19.02.1977r. dotyczyło BHP przy stosowaniu w szczególności przemysłowych urządzeń grzejnych, indukcyjnych i dielektrycznych, urządzeń radiokomunikacyjnych, fizykoterapeutycznych i diagnostycznych (§§ 1 i 2).

Przepisy obu wymienionych rozporządzeń ustalały – na obszarze otaczającym urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne we wskazanych w nich częstotliwościach następujące strefy ochronne: 1) strefę pośrednią, 2) strefę zagrożenia, 3) strefę niebezpieczną, natomiast obszar poza strefami ochronnymi, stanowić miał strefę bezpieczną. (zob. § 2 ust 1 obu rozporządzeń). Rozporządzenia normowały też sposób określenia poszczególnych stref w drodze pomiarów: wartości średniej gęstości strumienia energii (§ 2 ust 2 rozporządzenia z 1972r.), wartości pola elektrycznego i magnetycznego (§ 2 ust 2 rozporządzenia z dnia 1977r.). Granice poszczególnych stref ochronnych ustalone zostały w powołanych rozporządzeniach według wartości ww. pomiarów (§ 3 rozporządzenia z 1972r., §§3 i 4 rozporządzenia z 1977r.). W konsekwencji zakwalifikowanie konkretnego obszaru otaczającego urządzenie wytwarzające pole elektromagnetyczne w zakresie od 0,1Mhz do 300 Mhz i od 300 Mhz do 300.000 Mhz do strefy zagrożenia było skutkiem uzyskania, w drodze pomiaru, wartości (opromienienia bądź natężenia pola elektrycznego/magnetycznego) mieszczącego się w granicznych wartościach przypisanych tej strefie przez ustawodawcę (§ 3 ust 3 pkt 3 i ust 4 pkt 3 rozporządzenia z 1972r. i § 3 pkt 3 i § 4 pkt 3 rozporządzenia z 1977r.).

Powołane rozporządzenia określały też minimalną częstotliwość pomiarów kontrolnych w miejscach przebywania pracowników w otoczeniu urządzeń kontrolnych wytwarzających pola elektromagnetyczne (co 3 lata), organy zobowiązane do przeprowadzenia takich kontroli (Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Państwowa Inspekcja Radiowa, Przemysłowy Instytut Telekomunikacji), minimalną częstotliwość szkoleń BHP pracowników zatrudnionych w narażeniu na działanie pól elektromagnetycznych (co 3 lata) (§ 5, § 6 ust 1, § 7 rozporządzenia z

1972r, § 7, §8 ust 1 , § 9 rozporządzenia z 1977r.). Ponadto zakład pracy użytkujący urządzenia wytwarzające pola elektromagnetyczne miał obowiązek oznakować granice stref ochronnych (§ 3 ust 5 rozporządzenia z 1972r., § 5 rozporządzenia z 1977r.)

W strefie pośredniej mogli przebywać pracownicy zatrudnieni przy produkcji, naprawach, przeglądach, obsłudze lub stosowaniu urządzeń wymienionych w § 1 w czasie jednej zmiany roboczej. Natomiast skutkiem „zakwalifikowania” obszaru otaczającego urządzenie wytwarzające pole elektromagnetyczne do strefy zagrożenia było ograniczenie czasu przebywania pracowników w tej strefie; dopuszczalny czas przebywania w tej strefie ulegać musiał skróceniu zależnie od natężenia pól elektromagnetycznych (§ 4 ust 1 rozporządzenia z 1972, § 6 ust 1 rozporządzenia z 1977r.). Zasady obliczania dopuszczalnego czasu przebywania w strefie zagrożenia normowały: zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 09.08.1972r. w sprawie określenia pól elektromagnetycznych w zakresie mikrofalowym oraz dopuszczalnego czasu pracy w strefie zagrożenia (Dz.Urz. MZ 17/1972r. poz. 78) wydane na podstawie § 4 ust 4 rozporządzenia z 1972r. oraz załącznik „zasady obliczania dopuszczalnego czasu przebywania w strefie zagrożenia” do rozporządzenia z 1972r.

W konsekwencji, pracą w warunkach szczególnych jest praca narażająca na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 Mhz, ale tylko wtedy, gdy wykonywana jest na obszarze spełniającym normatywne kryteria „strefy zagrożenia”. Zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 4 pk2 – uchwały nr 54 z dnia 30.06.1983r. Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy, taką pracą jest praca operatora generatorów indukcyjnych wysokiej częstotliwości, z czego należy wnosić że nie każda osoba obsługująca generator indukcyjny była zatrudniona w warunkach szczególnych. Ustalenie, czy okres pracy w charakterze operatora takiego urządzenia można zakwalifikować do warunków szczególnych, winno zatem poprzedzić „rozkodowanie” pojęcia „wysokie częstotliwości”. Sąd I instancji nie dokonał w tym zakresie żadnych ustaleń, a tym samym nie wyjaśnił istoty sporu.

W zakładach (...), jak wynika ze świadectwa w warunkach szczególnych wystawionego przez (...) s.a. w dniu 23.03.2001r. ubezpieczony miałby pracować w warunkach szczególnych od 03.02.1972r. do 30.06.1978r., a zatem mniej niż 15 lat. Dlatego tak istotnym było poczynienie rzetelnych ustaleń co do rzeczywistego charakteru pracy wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Usług (...) w B. w okresie od 02.09.1980r. do 31.05.1990r. W wystawionym w dniu 29.09.1998r. przez zakład świadectwie pracy w warunkach szczególnych wystawca nie wskazał czy ubezpieczony pracował w strefie zagrożenia, stanowisko pracy wnioskodawcy określono jako „monter RTV”, a nie jako „operator generatorów indukcyjnych wysokiej częstotliwości”. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, iż w (...) pracował w punkcie usługowym- zakładzie (...), przy czym od 01.06.1984r. na stanowisku kierownika (angaż z dnia 29.05.1984r., umowa z 31.05.1984r. w aktach osobowych).

Rzeczą Sądu I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie zatem w pierwszej kolejności ustalenie, co należało do obowiązków pracowniczych wnioskodawcy w okresie od 02.09.1980r. do 31.05.1990r., czym się faktycznie zajmował w szczególności po 01.06.1984r., zważywszy, iż stosownie do przepisu § 2 ust 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1983r. pracą w warunkach szczególnych jest praca na stanowisku wymienionym w wykazie A lub B – załącznika do rozporządzenia wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym celu Sąd przeprowadzi dowody zaoferowane przez ubezpieczonego (art. 232 kpc), a po ich wyczerpaniu lub w braku takich dowodów, stosownie do art 299 kpc, dopuści dowód z przesłuchania wnioskodawcy.

O ile po dokonaniu powyższych ustaleń, niezbędne będzie uzyskanie wiadomości specjalnych, Sąd I instancji winien dopuścić dowód z opinii biegłego specjalisty ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w celu ustalenia czy w spornych okresach ubezpieczony wykonywał prace narażającą na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 Mhz w strefie zagrożenia, jako operator generatorów indukcyjnych wysokiej częstotliwości. Dopuszczenie tego dowodu winno być poprzedzone zwróceniem się przez Sąd do Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Pracy właściwych według miejsca położenia obu zakładów, o informację, czy w spornych okresach Zakłady Radiowe (...) i (...) w B. zawiadomiły te organy o użytkowaniu urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne, czy Państwowa Inspekcja Sanitarna dokonywała pomiarów kontrolnych i wydawała opinie dotyczące BHP w zasięgu

pól elektromagnetycznych, a jeżeli tak to czy wyniki pomiarów kontrolnych na stanowisku pracy ubezpieczonego kwalifikowały to stanowisko do strefy zagrożenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 4 kpc, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.